

Ioan CÂMPEAN

Date biografice

S-a născut la 13 martie 1951 în localitatea Vad, județul Cluj, în care a urmat cursurile școlii primare și gimnaziale, apoi, pe cele ale Liceul Nr. 2 din Dej (1964-1970). Studiile superioare le-a urmat la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie și Filosofie, secția Istorie (1975).

După absolvirea facultății, a funcționat ca profesor de istorie-geografie în diferite școli sătești, iar din anul 1990, ca profesor de istorie la Școala Nr. 1 Gherla (1990-1994) și la Liceul Teoretic „Petru Maior” Gherla (1 septembrie 1994-31 august 2019). În școlile gherlene a deținut și funcții de conducere: director adjunct al Școlii Nr. 1 Gherla (1990-1992) și director al Liceului „Petru Maior” Gherla, în perioada 2002-2007. În anul 1990 a obținut gradul didactic I.

În perioada 1995-2015 a participat la diferite forme de perfecționare, între care menționăm: Cursurile de vară organizate de Societatea de Științe Istorice, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Cluj și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1995); Cursurile Școlii de vară de la Sinaia – „Didactica istoriei în gimnaziu”, organizate în perioada 17-22 iulie 2000 de Centrul Educația 2000+; Programul de formare continuă „Management Educațional”, Modulul I, (2004-2005); Programul de formare „Magister”, Modulul II și Modulul III (2006-2007).

Lucrări publicate

1. **„Gherla pe treptele istoriei. Locuri, oameni, fapte”**, Ioan Câmpean (coordonator și autor), autori: Mircea-Damian Câmpean, Maria Câmpean, Mihai Meșter, Vasile Bunea, Maria Moldovan, Flavia Zegrean, Georgeta Drăgan Giurgean, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, 429 pagini;
2. **„Liceul «Petru Maior» din Gherla - File de istorie”**, Ioan Câmpean (coordonator și autor), autori: Mircea-Damian Câmpean, Maria Buzan, Flavia Zegrean și Marinela Todica, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006, 261 pagini;
3. **„Istorie, cultură și spiritualitate în spațiul gherlean”**, Ioan Câmpean, Victor Iulian Moldovan (coordonatori și autori), autori: Ionel Ovidiu Drăgan, Mircea-Damian Câmpean, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, 203 pagini;

4. **„Contribuții la istoria învățământului confesional românesc din zona Gherla-Cluj (a doua jumătate a sec. al XIX-lea - începutul sec. al XX-lea)”**, autori: Ioan Câmpean, Victor Iulian Moldovan, Mircea-Damian Câmpean, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008, 247 pagini;
5. **„Liceul «Petru Maior» din Gherla (perioada interbelică). Director Dr. Emil Precup”**, autori: Ioan Câmpean, Maria Buzan, Andreea Lup, Mircea-Damian Câmpean, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2009, 408 pagini;
6. **„Preparandia - Școala Normală de Învățători - Școala Pedagogică de Băieți din Gherla (1869-1954)”**, Ioan Câmpean, Mircea-Damian Câmpean, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2010, 482 pagini;
7. **„Gherla: Istorie - Cultură - Spiritualitate”**, cu un Cuvânt înainte de prof. univ. dr. Ioan Aurel Pop, membru al Academiei Române, Ioan Câmpean (coordonator și autor), autori: Mircea-Damian Câmpean, Iulian Dămăcuș, Ovidiu Ionel Drăgan, Mihaela Kezdi, Emilia Lazăr, Andreea Lup, Mihai Meșter, Ioan Moldovan, dr. Gabriel-Virgil, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2011, 584 pagini;
8. **„Preparandia - Școala Normală de Fete - Școala Pedagogică de Fete din Gherla (1915-1954)”**, Ioan Câmpean, Mircea-Damian Câmpean, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2012, 343 pagini;
9. **Școala Nr. 1 Gherla (1953-2013)**, Ioan Câmpean, Mircea-Damian Câmpean, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2014, 409 pagini;
10. **Liceul „Petru Maior” Gherla (1919-2019)**, Ioan Câmpean, Mircea-Damian Câmpean, Emilia Dorina Câmpean, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2019, 592 pagini.

Articole publicate

„Viața Creștină”, nr. 4/1994 – Art. - „Școlile românești greco-catolice din protopopiatul Gherla în a doua jumătate a secolului al XIX-lea”
„Oglinzi paralele”, nr. 2/1998; „Condeiiul Gândului”, mai 2005; „Scânteia”, nr. 1-2/2006, nr. 3-4/2007, nr. 6/2008 - revistele Liceului Teoretic „Petru Maior” Gherla - Articole: „Gherla – străveche vatră de istorie”; „Liceul „Petru Maior” - Exemple, modele, personalități”; „Profesorul Dr. Emil Precup (1886-1966)”; „Centenar -Emil Giurgiuca”; „Altcum n-a putut să se întâmple (90 de ani de la constituirea Sfatului Național Român din Gherla)”; „Obiceiuri, tradiții și port, temelii ale bunei conviețuiri dintre românii și maghiarii din Sic de-a lungul celor peste șapte veacuri de existență”.

Diplome

„Diploma Gheorghe Lazăr, Clasa I”, 2007 – acordată de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, în 2007, pentru „merite deosebite în activitatea la catedră și pentru rezultate remarcabile obținute în formarea și educarea tinerilor”.

Diploma și Medalia Iuliu Hossu, acordată de Episcopia Română Greco-Catolică de Cluj-Gherla Unită cu Roma „cu ocazia Anului Centenar al Marii Uniri de la 1918 și a Anului Omagial Iuliu Hossu, în semn de apreciere și recunoștință pentru sprijinul și ajutorul oferit în Protopopiatul Gherla.

Referințe critice

Cartea „**Preparandia - Școala Normală de Învățători - Școala Pedagogică de Băieți din Gherla «1869-1954»**”, 2010, 482 pagini:

Pe lângă procesul instructiv-educativ specific școlii din fiecare etapă (Preparandie-Normală-Pedagogică), drept consecință, autorii analizează condițiile social-politice caracteristice respectivelor epoci în care au funcționat, maniera în care acestea s-au reflectat, favorabil sau defavorabil în desfășurarea procesului de învățământ și în evoluția școlii. Nu sunt trecute sub tăcere greutățile, obstrucțiile de tot soiul parvenite în timpul stăpânirii maghiare în Transilvania (înainte de 1918 și în intervalul 1940-1944), îngrădirea Școlii Normale sub multiple aspecte în timpul comunismului, culminând cu lichidarea școlilor normale din Gherla (1956), un « triumf » al comunismului în dauna națiunii române”. (prof. **Ioan MÂRZA**, în: *Făclia, ziar independent de Cluj*, din 25 martie 2011)

„(...) farmecul acestei opere colective vine din stilul său, diferit de la autor la autor, dar încadrabil, la urma urmelor, într-o viziune de ansamblu (mulțumită priceperii coordonatorului, profesorul Ioan Câmpean, demn de un cuvânt de mare laudă). Este vorba, în general, de un stil alert și plăcut, care, deși științific, recurge, atunci când este necesar, și la „poveste”, la narațiune, la oralitate. (...) Respectând caracteristicile stilului – claritate, corectitudine, precizie – autorii au elaborat o carte care comunică și atrage, instruește și educă în același timp (...)”. (Acad. **Ioan Aurel POP**, în „**Gherla: Istorie - Cultură - Spiritualitate**”, **Ioan Câmpean (coordonator)**).

Cartea aceasta urmează altor lucrări importante realizate de cei doi autori, precum: „*Preparandia, Școala Normală de Învățători, Școala Pedagogică de Băieți din Gherla (1869-1954)*”, Editura Galaxia Gutenberg, 2010 și „*Gherla, Istorie-Cultură-Spiritualitate*” (Ioan Câmpean – coordonator și un colectiv de cadre didactice de la Liceul „Petru Maior” Gherla), Editura Casa Cărții de Știință, 2011. (...) Ce a determinat scrierea acestei lucrări? Dorința de a reda o imagine amplă, completă, pe care alte studii nu au realizat-o.” (**Iulian DĂMĂCUȘ**, „**O nouă carte despre Gherla**”, în: *Vatra Veche, Serie nouă, Anul IV, nr. 5(52)*, aprilie 2013, p. 44)

Extrase din cărțile publicate

(...) Pe de altă parte, văzând lipsa continuă de învățători, care după război urma să fie și mai mare, episcopul dr. Vasile Hossu a luat măsuri pentru înființarea unui *Institut Pedagogic de Fete* în centrul diecezei. Înființarea noului institut a fost determinată de „întinderea teritorială și numerică a diecezei, situația geografică, numărul tot mai mare al elevilor din școlile elementare populare”, precum și de faptul că institutul pedagogic pentru băieți nu era destul de populat.¹

(...) Deschiderea cursurilor preparandiale în 5 septembrie 1915 a fost încredințată vicarului general Ioan Georgiu și comisarului episcopal Petru Fabian. Prin cuvântul său, comisarul episcopal îndemna profesoarele să cultive cu sfințenie limba română, iar elevelor le cerea să se „îndulcească” din literatura noastră și din istoria națională pentru a se însufleți pentru lupta ce le aștepta în viață.²

¹ Arhiva Liceului Teoretic „Ana Ipătescu” Gherla, județul Cluj (în continuare A.L.”A. I” G.C., Dosar/Correspondență pe 1915, Circulara nr. 3026/1915.

² Dr. Victor Bojor, *Episcopii Diecezei Greco-Catolice de Gherla acum Cluj-Gherla (1856-1939)*, Târgu Mureș, 1939, p. 512

Institutul Preparandial de Fete din Gherla a fost înființat ca școală confesională cu limba de predare română, fiind întreținut de Episcopia Greco-Catolică Gherla până la unirea Transilvaniei cu România. După unire, școala și-a păstrat caracterul confesional, dar contribuția Episcopiei la întreținerea acesteia a fost mică, majoritatea cheltuielilor fiind suportate de stat. Începând cu 1 martie 1923 Școala Normală de Fete Gherla a trecut sub conducerea administrativă a Direcțiunii Regionale Solnoc - Dăbâca.³

Preparandia de Fete a funcționat în reședința episcopală până la trecerea la cele eterne a episcopului Vasile Hossu în 13 ianuarie 1916, la ora 7 seara, „în locuința sa privată din Budapesta”.⁴

În anul școlar 1916/1917, pe timpul vacanței scaunului episcopal, școala a fost mutată în clădirea închiriată de la „Fundăția Negruțiu”, în care a funcționat și în anul școlar 1930/1931, deoarece „edificiul plănuir al școlii, în lipsa celor materiale, (...) nu s-a putut ridica”.⁵

La începutul anului școlar 1917/1918, prin ordinul ministrului nr. 139932 din 18 septembrie 1917, Preparandia de Fete din Gherla a fost scoasă de sub „cercul de drepturi al inspectorului regesc și al inspectorilor de specialitate” și așezată sub autoritatea comisarului ministerial dr. Iosif Siegescu. (...)

Unirea Transilvaniei cu România la 1 Decembrie 1918 a determinat schimbări fundamentale în activitatea Preparandiei de Fete din Gherla. Conducerea școlii a discutat hotărârile Congresului profesorilor ținut în Sibiu (19-21 ianuarie 1919) și a introdus schimbările stabilite de acesta: s-a eliminat total limba maghiară, iar în locul limbii germane s-a introdus limba franceză, ca studiu facultativ; în locul Istoriei Ungariei s-a introdus Istoria Românilor, tot așa și cu Geografia. În locul Constituției maghiare s-a introdus Dreptul constituțional și Economia politică. Mai departe s-a schimbat numărul orelor la unele discipline, conform deciziei Congresului.⁶

(...) Dictatul de la Viena din 30 august 1940, pagină tristă în istoria neamului, prin care partea nordică și estică a Transilvaniei a fost anexată Ungariei, a zguduit puternic și școlile din Gherla deoarece majoritatea cadrelor didactice și a elevilor a luat calea refugiului, multora impunându-li-se acest lucru.

În toamna anului 1940 directoarea Aurelia Suciș a rămas pe poziție, străduindu-se să apere interesele școlii românești pe care o conducea și să-i asigure funcționarea în noile condiții istorice potrivnice, deși o parte dintre profesori au plecat în refugiu. Alături de ea au rămas profesorii: Cornelia Hossu, Izidor Horgoș, Gavril Blaga, Vasile Chezan, Ioan Șerban, Lucia Podoabă, Ana Horea, Irina Roșu, Lucia Bunea, Ana Câmpean, Susana Făgărășan și Ioan Moldovan.⁷

Directoarea a reușit să obțină de la autoritățile maghiare aprobarea pentru funcționarea Școlii Normale de Fete din Gherla, ca instituție confesională, aflată sub patronajul Episcopiei Române Unite de Cluj-Gherla.

Suștinută de către Episcopie și având ca patron pe episcopul dr. Iuliu Hossu, școala a fost, în perioada 1940-1944, sub controlul statului maghiar, exercitat de dr. Homan Bálint, ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice de la Budapesta, precum și de Inspectoratul Școlar din Cluj, condus de dr. Illés Gyula. Școala a fost inspectată în repetate rânduri de

³ Serviciul Județean Cluj al Arhivelor Naționale. Fond 993, Dosar nr. 21, f 92, 128.

⁴ Ibidem, Dosar nr. 4, fila 13; Dr. Victor Bojor, *op. cit.*, 2000, p. 482.

⁵ A.L.”A. I”. G.C Dosar/1919, Doc. nr. 130/1919, f 1.

⁶ SJCAN. Fond 993, Dosar nr. 4, f 50, 52, 53.

⁷ Ibidem, f 3

către Kelemen Béla – inspector pentru școlile confesionale și Rozsandai Zoltan – inspector pentru învățământul normal.⁸

În luna ianuarie 1941, școala gherleană a fost reorganizată și încadrată în învățământul maghiar cu clasele I și II, liceale, și III și IV clase normale, conform ordinului ministrului Cultelor și Instrucțiunii Publice de la Budapesta, nr. 172746/1940 și nr. 172747/1940 referitoare la reorganizarea și reîncadrarea școlilor normale din Ardeal în învățământul normal din Ungaria. După reorganizare, Școala Normală de Fete a primit următoarea denumire: „*Liceul - Școala Normală de Fete din Gherla*” sau „*Liceul - Școala Normală Română Unită de Fete din Szamosújvár-Gherla*”⁹ (...)

Guvernul Petru Groza, impus la 6 martie 1945 de U.R.S.S., a marcat începutul sovietizării țării, dar și evoluția Școlii Normale de Fete din Gherla în noile condiții istorice. Încă din luna aprilie 1945 Inspectoratul Școlar Regional Cluj recomanda pentru școală, prin ordinul 952/1945, portretul Mareșalului I. V. Stalin, „conducătorul suprem al glorioaselor armate ruse, eliberatoare”. De fapt se schimba simbolul regimului horthyst (tabloul Înaltului Regent Horthy) cu simbolul noului regim politic impus României de către U.R.S.S. Prin ordinul nr. 1114/1945 se cerea profesorilor să verifice să nu se fi strecurat printre manualele repartizate de Inspectoratul Școlar Regional vreunul necenzurat și în acest caz să fie eliminate părțile interzise, scriitorii interziși sau portretele oamenilor politici fasciști.¹⁰ Același ordin cerea verificarea bibliotecii școlii în vederea îndepărtării cărților interzise de noile organe politice.

(„**Preparandia - Școala Normală de Fete - Școala Pedagogică de Fete din Gherla (1915-1954)**”, 2012)

„(...) Orașul întemeiat de armeni a fost numit inițial „*Oppidum Armenum*” / Armenopolis. În anul 1726, intrând în rândul orașelor libere privilegiate, așezarea întemeiată de armeni se va numi „*Liberum Oppidum Armenopolitanum*” sau pe scurt *Armenopolis*. (...) Denumirea Armenopolis a fost folosită până în anul 1854, când s-a revenit la cea veche, *Gherla*. În perioada regimului dualist austro-ungar (1867-1918) s-a folosit denumirea maghiară *Szamosújvár*, iar după 1918 s-a revenit la denumirea *Gherla*.¹¹ (...)

După anul 1700 s-au produs schimbări importante și pe plan cultural ca urmare a așezării armenilor în Gherla, unde au construit într-un baroc propriu un întreg oraș, cu biserici, școli, case de locuit, orfeline, aziluri și alte clădiri civile.¹² (...)

La clădirile edificate în secolul al XVIII-lea ornamentele (geometrice, fitomorfe, florale sau antropomorfe) aparțin stilului baroc, (...) catalogat de istoricul dr. Nicolae Sabău sub genericul „*manieră gherleană*”. În ultimul deceniu al secolului al XVIII-lea și în primele două ale secolului al XIX-lea au apărut în Gherla forme ale „barocului protestant”, care tind spre un efect mai calm, observate mai ales în decorația exterioară.¹³

⁸A.L. „A. I”.G.C. Registrul de procese verbale ale conferinței corpului profesoral de la Liceul și Școala Normală de Fete din Gherla, an școlar 1940/1941, Proces verbal luat în conferința de încheiere a anului școlar, ținută la 25 iunie 1941, f. 55.

⁹*Ibidem*. Registrul de procese verbale ale conferinței corpului profesoral de la Liceul și Școala Normală de Fete din Gherla, an școlar 1940/1941, Proces verbal din 6 ianuarie 1941, f. 37, Proces verbal luat în conferința de încheiere a anului școlar, ținută la 25 iunie 1941, f. 54.

¹⁰*Ibidem*, Registrul de procese verbale ale conferinței corpului profesoral de la Școala Normală de Fete din Gherla, an școlar 1944/1945. f. 173.

¹¹Sergiu Selian, *Schiță istorică a comunității armenice din România*, Ararat, București, 1995, p. 83.

¹²N. Sabău, *Armenopolis sau Gherla barocă*, în ANI, 1994, p. 90.

¹³G. Nicolae, *Istoria armenilor. De la începuturi, până la 1900*, p. 68-69.

Barocul gherlean impresionează și prin *ancadramentele de piatră ale ferestrelor* (protejate de grilaje de metal – unicate ale feroneriei transilvănene din sec. al XVIII-lea și al XIX-lea) din fațada principală, care dezvăluie „în timpanul frontonului încoronat de o sprânceană de cornișă în acoladă, un repertoriu ornamental alcătuit din scoici bizare, frunze de acant, vrejuri vegetale stilizate (...), rocaille-uri de diferite mărimi, ghirlande vegetale și medalioane cu figuri antropomorfe”.

Sculptura gherleană folosită la înfrumusețarea fațadelor și a porților cuprinde triglife, butoni semisferici, rozete, inflorescențe, însemne heraldice, capete de ciobănași în relief, busturi de turci, atlanți etc. Astfel, statuile papei Silvestru și ale Sfântului Grigore Luminătorul au fost așezate atât în fața portalului Bisericii Solomon, cât și în balcoanele care flanchează turnul clopotniță al Bisericii „Sfânta Treime”, în fața căreia era un gard decorat cu busturile apostolilor (opera sculptorului Anton Csüros). Decorația porților casei Karácsony este amplificată cu doi *Atlanți*, care susțin o cornișă puternică prin intermediul unor capiteli ionic. La casa Lászlóffy, la cornișa porții, decorată cu *coloane ionice*, se află busturi de turci, iar casa Todorffy-Baltă avea un bust de ciobănaș și un bust de turc. *Cariatidele* care încadrează cele trei ferestre din centrul fațadei casei de pe strada 1 Decembrie 1918, nr. 13 (azi, Capela greco-catolică) au fost aduse de la Dej.¹⁴ (...)

Atmosfera barocă este dată și de *sistemul de boltire al încăperilor*, pentru care s-a folosit o mare varietate de bolți specifice barocului: calota boemă, boltă cu muchii ieșite, boltă cilindrică în leagăn cu penetrații, boltă combinată, boltă cu muchii intrate și penetrații, bolți cu nervuri la extradados și bolți mixte.¹⁵

Reprezentative pentru secolele al XVIII-lea și al XIX-lea sunt următoarele construcții eclesiastice și laice: Biserica Solomon (1723), Biserica Armeano-Catolică „Sfânta Treime”- „Coborârea de pe Cruce” (Rubens)- (1748-1798), Mănăstirea franciscană Sfântul Petru de Alcantara (1748-1758), Casa Karácsony –secolul al XVIII-lea, Casa Lászlóffy și Casa parohială armeano-catolică(1761).

(„Gherla: Istorie - Cultură - Spiritualitate”, Ioan Câmpean – coordonator și autor)

„(...) În perioada interbelică, în liceu s-a întrebuițat cu folos „disciplinarea prin autoguvernare”. Folosind acest principiu elevii au fost puși în situația de a deveni conștienți de rolul lor social în organismul școlar, de necesitatea de a fi disciplinați, de a respecta legile de bunăvoie. Începând cu anul școlar 1927/1928, a fost înființat un *Tribunal școlar*, cu scopul de a „îndruma purtarea elevilor pe căile moralității, de a le forma caracterul prin organizație socială, prin muncă independentă”.

Sub îndrumarea profesorilor și a pedagogilor, elevii și-au însușit cunoștințele și deprinderile specifice unui comportament civilizat, au fost ajutați să aleagă calea binelui și să se sustragă influențelor nocive ale curențelor vremii. Dar, de-a lungul anilor școlari, au existat și elevi care au încălcat *Codul disciplinar* și *Regulamentul școlar*, săvârșind diferite fapte care au fost sancționate de către tribunalul școlar, director și Consiliul profesoral al liceului. (...)

Pentru educația și îndrumarea elevilor spre „o viață serioasă, morală” pentru propagarea românismului, directorul Precup a înființat *Cohorta de cercetași „Congri”*. În același scop, în anul școlar 1921-1922, s-a înființat *Societatea de lectură „Ion Creangă”* a

¹⁴ *Ibidem*, p. 241-243.

¹⁵ *Ibidem*, p. 231-234.

elevilor din clasele V-VIII, care elabora din 1923 revista literar-științifică „Scânteia”, între colaboratorii căreia se numărau elevi de la mai multe licee din țară.¹⁶

Elevii interni ai liceului au înființat în 1923, cu scopul de a se distra în mod inteligent și plăcut, „de a propaga cultura, de a mări puterea de muncă și de a scoate la iveală tinerele talente ascunse”, *Societatea de lectură „Gheorghe Lazăr”*. Aceasta avea o bibliotecă didactică și beletristică, alcătuită din 230 de volume, în valoare de 2 500 lei.¹⁷ *Reuniunea (Societatea) religioasă „Sfântul Apostol Pavel”* a elevilor greco-catolici ai liceului a fost constituită în 2 decembrie 1926, pe baza statutului aprobat de Ordinariatul din Gherla și Ministerul Instrucțiunii.¹⁸

(...) În vara anului 1940, partea nordică și estică a Transilvaniei a fost smulsă din trupul țării printr-o decizie arbitrară a puterilor fasciste (Dictatul de la Viena) și cedată Ungariei horthyste. Noul regim a întreprins numeroase măsuri pentru excluderea populației românești din viața politică și administrativă. (...)

Învățământul românesc a fost grav lovit prin îndepărtarea corpului didactic român, precum și prin transformarea școlilor românești în școli de stat cu limba de predare maghiară. În noile condiții istorice, Liceul „Petru Maior” a devenit liceu de stat (gimnaziu) cu limba de predare maghiară. Și-a început activitatea la 24 septembrie 1940. (...)

După eliberarea Gherlei, la 15 octombrie 1944, generalul Beldiceanu Ioan, comandantul Diviziei I Munte, a numit personalul administrativ care a preluat conducerea serviciilor publice din oraș. *Profesorul dr. Gheorghe Pick* a fost numit directorul Liceului „Petru Maior”.¹⁹ (...)

Punerea școlii în stare de funcționare a fost o sarcină dificilă, deoarece clădirea acesteia a avut de suferit de pe urma bombardamentului și a jafului trupelor maghiare și germane. (...) Organizarea învățământului românesc în Liceului „Petru Maior” s-a făcut cu mare greutate și pentru că lipseau profesorii calificați. Directorul Pick a reușit să depășească și aceste greutăți, deschizând cursurile în limba română (*secția română a liceului*) în 20 octombrie 1944.²⁰ (...)

„Revoluția” din decembrie 1989 a determinat profunde mutații în domeniul economic, care au avut consecințe și asupra evoluției liceului. În noile condiții, nu se mai justifica profilul industrial al liceului. De aceea, încă din 3 februarie 1990, directorul liceului a cerut Centralei de Prelucrare a Lemnului București să facă demersurile necesare pentru schimbarea profilului liceului, *din industrial în teoretic*, începând cu anul școlar 1990/1991. Acțiunea directorului se baza pe dorința întregului colectiv didactic, a elevilor și a părinților acestora, exprimată în sondajele făcute.²¹ (...)

Începând cu anul școlar 1990/1991, au fost înființate în liceu *clase cu profil real*. Treptat, clasele de liceu industrial au fost înlocuite de clase de liceu teoretic, *profil real (matematică-fizică, fizică-chimie, chimie-biologie)* și *uman (filologie)*. (...)

¹⁶ Anuarul Liceului „Petru Maior” din Gherla pe anul școlar 1923/1924, Gherla, 1924, p. 61.

¹⁷ Ibidem, p. 67.

¹⁸ Anuarul XX al Gimnaziului „Petru Maior” din Gherla și I-iul al Liceului Comercial pe anul școlar 1938/1939, Cluj, 1939, p. 7.

¹⁹ Arhiva profesorului Orza Radu din Gherla, strada Ștefan cel Mare, nr. 24, județul Cluj, *Proces-verbal din 15 octombrie 1944*.

²⁰ Serviciul Județean Cluj al Arhivelor Naționale. (în continuare SJCAN). Fond 904. Dosar nr. 134. Liceul „Petru Maior” Gherla. *Registrul de procese-verbale. 1944/1945, 1945/1946, 1946/1947. Proces-verbal nr. 10, f. 34.*

²¹ Ibidem, Dosar / 1 – 5, Secretariat, 1989, *Adresa nr. 26 / 3 februarie 1990*.

Liceul Teoretic „Petru Maior” a fost considerat, de-a lungul timpului, un ideal educațional de către mulți elevi din Gherla și din împrejurimi. Spre această prestigioasă instituție s-au îndreptat elevi interesați să-și însușească cunoștințele, să-și formeze competențele necesare obținerii de performanțe și împlinirii idealurilor. Aici, ei au găsit baza materială necesară și profesori inimoși care s-au dăruit și se dăruiesc școlii și elevilor ei.

În perioada analizată, elevii Liceul Teoretic „Petru Maior” Gherla au urmat cursurile *învățământului gimnazial și liceal (zi și seral)*. Învățământul gimnazial funcționează și în prezent (2019), în timp ce *învățământul seral* și-a încheiat activitatea cu anul școlar 2007-2008, când a intrat în lichidare. (...)

(Ioan Câmpean, Emilia Dorina Câmpean, Mircea Damian Câmpean, ***Liceul „Petru Maior” Gherla «1919-2019», 2019***).

Profil realizat de **Gheorghe P. ȚICLETE**, scriitor și jurnalist